

**„LIETUVOS ENERGIJOS GAMYBA“, AB PASTABOS IR PASIŪLYMAI
DĖL VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS 2014 M. BALANDŽIO 29 D. NUTARIMO NR. O3-112 „DĖL ELEKTROS ENERGETIKOS
ĮMONIŲ APSKAITOS ATSKYRIMO, SAŅAUDŲ PASKIRSTYMO IR SU APSKAITOS ATSKYRIMU SUSIJUSIŲ REIKALAVIMŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO
PROJEKTO**

Eil. Nr.	Projekto punkto Nr.	Projekto nuostata	Komentarai	Alternatyvi redakcija
1.	15.4.2	„15.4.2. <...> mažesnės vertės nei nustatyta ilgalaikiam turtui priskirtino turto minimali įsigijimo savikaina (pagal elektros energetikos įmonės apskaitos politikoje nurodytas nuostatas)...“.	<p>Pirmiausia, pažymėtina, jog Tarptautiniuose finansinės atskaitomybės standartuose (toliau – TFAS) nėra nustatyto reikalavimo ilgalaikiu turtu pripažinti tik turta viršijantį tam tikrą minimalią įsigijimo savikainą. Įmonės savo apskaitos politikoje, atsižvelgdamos į subjektyvų reikšmingumo kriterijų, pačios pasirenka, kokią minimalią įsigijimo savikainos ribą nustatyti. Be to, įmonės savo nuožiūra gali keisti apskaitos politikoje nustatytą minimalią ilgalaikio turto įsigijimo savikainą. Dėl šios priežasties nėra galimybių patikrinti, kokia minimali įsigijimo savikaina buvo nustatyta ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais, kai konkretus turto vienetas buvo įsigytas.</p> <p>Antra, taip pat atkreipiame dėmesį, kad visų ilgalaikio turto vienetų likutinė vertė artėjant jų naudingo tarnavimo (nusidėvėjimo) laikotarpiu pabaigai gali tapti mažesnė nei nustatyta minimali įsigijimo savikaina. Bendrovės nuomone, tokio turto nepriskyrimas reguliuojamo turto bazei būtų visiškai nepagrįstas.</p> <p>Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus argumentus bei tai, kad minimalios įsigijimo savikainos nustatymas yra įmonės diskrecijoje, manome, jog ši nuostata yra nereikalinga ir nepagrįsta.</p>	„15.4.2. <...> mažesnės vertės nei nustatyta ilgalaikiam turtui priskirtino turto minimali įsigijimo savikaina (pagal elektros energetikos įmonės apskaitos politikoje nurodytas nuostatas)...“.
2.	15.4.5	„15.4.5. neefektyviomis investicijomis pripažinto ilgalaikio turto ar jo dalies vertė.“	<p>Bendrovė atkreipia dėmesį, kad neefektyvių investicijų sąvoka yra apibrėžta VKEKK 2015 m. balandžio 17 d. nutarimu Nr. O3-252 patvirtintame „Energetikos įmonių investicijų vertinimo ir derinimo Valstybinėje kainų ir energetikos kontrolės komisijoje tvarkos apraše“ (punktai 50.2 ir 52). Bendrovės nuomone, draudimas tokias investicijas priskirti reguliuojamo turto bazei yra nepagrįstas, jeigu šios investicijos yra suderintos su VKEKK.</p> <p>Prašome Projekto nuostatos formuluotę patikslinti, kadangi dabartinė redakcija nėra aiški ir nesuderinta su kitų teisės aktų nuostatomis. Bendrovės nuomone, ši Projekto nuostata yra nereikalinga ir</p>	„15.4.5. neefektyviomis investicijomis pripažinto ilgalaikio turto ar jo dalies vertė.“

Eil. Nr.	Projekto punkto Nr.	Projekto nuostata	Komentarai	Alternatyvi redakcija
			nepagrįsta, kadangi Aprašo punkte 15.4.1 yra numatyta, jog į reguliuojamo turto bazę negalima įtraukti investicijų, kurios nebuvo suderintos su VKEKK.	
3.	23.4	„23.4. elektros energetikos įmonės, nurodytos Aprašo 4.7 punkte, gaminančios elektros energiją bendro ciklo elektrinėse (įskaitant kondensacinės Lietuvos elektrinės šilumos gamybos įrenginius), nusidėvėjimo normatyvus taiko pagal Šilumos kainų nustatymo metodiką;“	<p>VKEKK 2015 m. liepos 1 d. rašte Bendrovei (Nr. R2-(E)-2228) konstatavo, kad naujiems Bendrovės statomiems šilumos gamybos pajėgumams turi būti taikomi VKEKK 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-96 „Dėl Šilumos kainų nustatymo metodikos“ nustatyti nusidėvėjimo normatyvai.</p> <p>Bendrovė, remdamasi ankstesniu susirašinėjimu su VKEKK, daro išvadą, kad ši Projekto nuostata bus taikoma tik Bendrovės naujai statomiems šilumos gamybos pajėgumams, investicijos į kuriuos buvo suderintos VKEKK 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. O3-326 (investicijų projektai „Garo gamybos pajėgumų statyba Lietuvos elektrinėje“ ir „Šilumos energijos gamybos pajėgumų statyba Lietuvos elektrinėje“). Jeigu Bendrovės išvada teisinga, prašome VKEKK atsiliepiamuose į komentarus teisės akto projektui tai patvirtinti arba patikslinti Projekto nuostatos formuluotę.</p>	
4.	23.6	„23.6. iki Aprašo įsigaliojimo dienos įsigytiems ilgalaikio turto vienetams Aprašo 5 priede nustatyti ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvai taikomi 2014 m. gruodžio 31 d. esančiai ilgalaikio turto likutinei vertei, kuri vadovaujantis Aprašo 23 punkte nustatytais nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo principais nudėvima per likusį turto naudingo tarnavimo laiką;“	Siekiant aiškumo dėl šios Projekto nuostatos praktinio taikymo ir norint išvengti galimo jos skirtingo traktavimo, Bendrovė prašo VKEKK viešai paskelbti metodines rekomendacijas su praktiniais pavyzdžiais dėl šios nuostatos įgyvendinimo reguliacinėje apskaitoje. Metodinėse rekomendacijose prašome pateikti pavyzdžius kaip, vadovaujantis šiuo punktu, turėtų būti apskaičiuojamos nusidėvėjimo sąnaudos 2015 m. ir 2016 m. konkrečioms turto vienetams, kurie įsigyti iki Aprašo įsigaliojimo, bei likutinės atitinkamų turto vienetų vertės 2015-12-31 ir 2016-12-31 datoms.	„23.6. iki Aprašo įsigaliojimo dienos įsigytiems ilgalaikio turto vienetams Aprašo 5 priede nustatyti ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvai taikomi esančiai šio ilgalaikio turto 2014 m. gruodžio 31 d. likutinei vertei finansinėje apskaitoje , kuri vadovaujantis Aprašo 23 punkte nustatytais nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo principais nudėvima per likusį turto naudingo tarnavimo laiką;“
5.	23.8	„23.8. <...> Jeigu tokios investicijos ir susijusio turto vieneto naudingo tarnavimo laikas reikšmingai skiriasi, įgyvendinant tokias investicijas turi būti vadovujamasi ekonominio naudingumo principu įvertinant galimas	Vadovaujantis tarptautinių apskaitos standartų reikalavimais, jeigu atliktos investicijos naudingo tarnavimo laikas skiriasi nuo kito turto vieneto, su kuriuo ji tariamai susijusi, likusio naudingo tarnavimo laiko, tuomet ši investicija negali būti priskiriama to turto vieneto savikainai, o apskaitoje privalo būti traktuojama kaip atskiras turto vienetas. Atsižvelgiant į tai, Projekto nuostata turi būti patikslinta.	„23.8. <...> Jeigu tokios investicijos ir susijusio turto vieneto naudingo tarnavimo laikas reikšmingai skiriasi, įgyvendinant tokias investicijas turi būti vadovujamasi ekonominio naudingume principu įvertinant galimas investavimo

Eil. Nr.	Projekto punkto Nr.	Projekto nuostata	Komentarai	Alternatyvi redakcija
		investavimo alternatyvas.“	Bendrovės nuomone, tokia investicija vertintina kaip investicija į naują turto vienetą.	alternatyvas.“
6.	32.6	„32.6. komandiruočių, personalo vystymo, reprezentacijos, reklamos, viešųjų ryšių ir rinkodaros sąnaudas, kurios yra būtinos reguliuojamai veiklai vykdyti, sudarančias daugiau kaip:“	<p>Bendrovės nuomone, siūlomas Aprašo nuostatos pakeitimas prieštarauja aukštesnės galios teisės aktams ir jo turinį sudaro loginis prieštaravimas.</p> <p>Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 19 str. 2 punktą numato, jog, nustatant valstybės reguliuojamas kainas, turi būti numatytos <u>būtinės</u> išlaidos. Taip pat, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. rugsėjo 24 d. nutarimu Nr. 1026 patvirtinto „Valstybės reguliuojamų kainų elektros energetikos sektoriuje nustatymo principų aprašo“ 6 punktą numato, jog „Reguliuojamų paslaugų (produktų) kaštams priskiriami <u>ekonomiškai pagrįsti kaštai, būtini įmonės reguliuojamai veiklai vykdyti. Ekonomiškai pagrįsti (būtinai) kaštai suprantami kaip kaštai, kurių neturėjusi įmonė negalėtų tinkamai vykdyti reguliuojamos veiklos, tai yra užtikrinti teisės aktų įpareigojimų, susijusių su elektros energijos tiekimo patikimumu, saugumu, infrastruktūros plėtra, įgyvendinimo.“</u></p> <p>Projekto nuostata numato, jog netgi įmonei pateikus visus tinkamus įrodymus dėl patirtų kaštų būtinumo ir neišvengiamumo reguliuojamos veiklos vykdymui, dalis šių kaštų nebus dengiama reguliuojamos veiklos pajamomis. Tokiu būdu pažeidžiama minėtais aukštesnės galios teisės aktais įtvirtinta tvarka.</p> <p>Pati nuostatos formuluotė suponuoja, jog dalis būtinųjų sąnaudų, tampa nebebūtinos vos tik viršija subjektyvią VKEKK vienašališkai nustatytą ribą, nepaisant to, jog jokios aplinkybės dėl šių sąnaudų neišvengiamumo ir būtinumo reguliuojamos veiklos vykdymui nepasikeičia.</p> <p>Bendrovės vertinimu, remiantis istoriniais duomenimis, Bendrovė atskirais metais patirdavo privalomų gamybos darbuotojų mokymų, o taip pat jų komandiruočių užsienyje išlaidų (kai tokie mokymai dėl jų unikalumo nerengiami Lietuvoje arba rengiami įrangos tiekėjo šalyje), kurios galimai viršytų ribą, apskaičiuotą vadovaujantis šia Projekto nuostata. Bendrovė nepatirdama šių sąnaudų būtų apskritai</p>	

Eil. Nr.	Projekto punkto Nr.	Projekto nuostata	Komentarai	Alternatyvi redakcija
			<p>negalėjusi vykdyti dalies reguliuojamos veiklos, kuri apima ir elektros energijos tiekimo saugumo užtikrinimo funkciją.</p> <p>Loginis šios Projekto nuostatos prieštaravimas pasireiškia tuo, jog net įmonei įrodžius sąnaudų būtinumą ir neišvengiamumą, VKEKK traktuotų dalį būtinųjų sąnaudų kaip būtinesnes ir neišvengiamesnes už likusias.</p> <p>Atsižvelgiant į aukščiau išsakytus argumentus, Bendrovė prašo atsisakyti limitų, kadangi jie pažeidžia sąnaudų būtinumo principą. Atitinkamai, reguliuojamos veiklos sąnaudoms turėtų būti priskiriamos visos būtinosios sąnaudos pilna apimtimi, tame tarpe komandiruočių ir personalo vystymo sąnaudos.</p>	
7.	32.6.4	„32.6.4. 0,31 proc. elektros energetikos gamybos veiklą vykdančios įmonės, pripažintos kaip turinčios didelę įtaką rinkoje, verslo vieneto veiklos sąnaudų, nurodytų Aprašo 21.6–21.11 punktuose;“	<p>Papildant aukščiau pateiktus komentarus dėl Projekto 32.6 punkto, Bendrovė atkreipia dėmesį, jog Projekto 32.6.1-32.6.4 punktai galimai pažeidžia Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatyme įtvirtintą elektros energetikos sektoriaus veiklos reguliavimo principą dėl ūkio subjektų nediskriminavimo.</p> <p>Bendrovė prašo pateikti motyvuotą VKEKK išaiškinimą, kuo pagrįstas skirtingą veiklą elektros energetikos sektoriuje vykdančiams ūkio subjektams nustatytas limitas svyruojantis itin plačiame intervale nuo 0,31 proc. iki net 3,2 proc. veiklos sąnaudų dalies.</p> <p>Bendrovė prašo atskleisti VKEKK atliktą analizę, remiantis kurios rezultatais buvo nustatyti šie limitai.</p>	
8.	32.7	„32.7. nenaudojamo, likviduoto, nurašyto, esančio atsargose, laikinai nenaudojamo (<u>užkonservuoto</u>), mažesnės įsigijimo vertės nei nustatyta ilgalaikiam turtui priskirtino turto minimali įsigijimo savikaina ilgalaikio turto nusidėvėjimo bei palaikymo sąnaudas, išskyrus užkonservuoto turto palaikymo sąnaudas ir išnuomoto ar panaudos teisėmis perduoto turto, kuris visa apimtimi naudojamas elektros	<p>Iš esamos Projekto nuostatos formuluotės neaišku, ar reguliuojamoms paslaugos galima ar negalima priskirti užkonservuoto turto palaikymo sąnaudas. Prašome punktą patikslinti.</p> <p>Taip pat prašome atsižvelgti į Bendrovės pastabas dėl Projekto 15.4.2 punkto.</p>	

Eil. Nr.	Projekto punkto Nr.	Projekto nuostata	Komentarai	Alternatyvi redakcija
		energetikos įmonės veikloje, nusidėvėjimo sąnaudas.“		
9.	32.14	„32.14. Išmokas pagal kolektyvinę sutartį;“	<p>Pažymėtina, kad bendrovių kolektyvinėse sutartyse įtvirtinamas darbdavio ir darbuotojų kolektyvo rašytinis susitarimas, kuriame nustatomos darbo, darbo apmokėjimo ir kitos socialinės ir ekonominės sąlygos. Lietuvos Respublikos darbo kodekso 59 str. 1 d. numato, jog įmonės kolektyvinė sutartis sudaroma visų rūšių įmonėse, įstaigose, organizacijose. Darbo kodekse taip pat yra įtvirtintas draudimas kolektyvine sutartimi bloginti įstatymuose, kituose norminiuose teisės aktuose nustatytas darbo sąlygas.</p> <p>Bendrovės įsipareigojimai pagal kolektyvinę sutartį negali būti laikomi pertekliniais, nes jie nėra nustatomi vienašališkai Bendrovės. Šie įsipareigojimai yra kolektyvinių derybų, kurios vyksta tarp darbuotojų kolektyvo, atstovaujamo profesinės sąjungos (Bendrovėje šiuo metu veikia 4 profesinės sąjungos, kurios itin aktyviai atstovauja darbuotojų interesams), ir darbdavio, rezultatas. <u>Jei Bendrovė nesilaikytų kolektyvinės sutarties sąlygų, tai būtų pagrindas darbuotojų streikui</u> (Darbo kodekso 78 str. 3 d.). Tai reiškia, kad strateginės svarbos funkcijas vykdančiai įmonei kolektyvinė sutartis yra saugiklis nuo streiko iniciatyvų.</p> <p>Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad darbuotojai ateidami dirbti į įmonę vertina visą naudų paketą, įskaitant galimas išmokas pagal kolektyvinę sutartį, todėl tokie sutarčiai neegzistuojant, tikėtina, norint pritraukti ir išlaikyti darbuotojus turėtų būti kompensuojama kitais šaltiniais, pvz.: didesniu darbo užmokesčiu arba kitomis naudomis.</p> <p>Visos šios sąnaudos yra sąlyga to, kad Bendrovė efektyviai, patikimai ir nepažeisdama įstatymų ir vidaus teisės aktų reikalavimų vykdytų pagrindinę savo veiklą.</p> <p>Bendrovės vertinimu, išmokos pagal kolektyvinę sutartį turėtų būti priskiriamos prie būtinųjų sąnaudų reguliuojamos veiklos vykdymui, tačiau numatant tam tikrą viršutinę ribą šioms sąnaudoms, kuri būtų paremta istoriniu lygiu ar palyginamaisiais kitų įmonių duomenimis.</p>	„32.14. išmokas pagal kolektyvinę sutartį;“

Eil. Nr.	Projekto punkto Nr.	Projekto nuostata	Komentarai	Alternatyvi redakcija
10.	32.16	„32.16. sąnaudas, susijusias su įmonės įvaizdžio ir vertės kūrimo akcininkams tikslais (įskaitant socialiai atsakingos įmonės įvaizdžio kūrimą), bei kitas su įmonių grupės ar akcininkų interesų tenkinimu susijusias sąnaudas;“	Prašome patikslinti arba aiškiau įvardinti, kokios sąnaudos, atitinkančios šias formuluotes – „sąnaudos, susijusias su vertės kūrimo akcininkams tikslais“ ir „akcininkų interesų tenkinimu“, VKEKK vertinimu, negali būti priskiriamos reguliuojamoms paslaugoms.	
11.	32.17	„32.17. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų dalį, priskaičiuojamą nuo neefektyviomis investicijomis pripažinto ilgalaikio turto ar jo dalies;“	Prašome atsižvelgti į pastabą dėl Projekto 15.4.5 punkto ir atitinkamai patikslinti šią nuostatą.	„32.17. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų dalį, priskaičiuojamą nuo neefektyviomis investicijomis pripažinto ilgalaikio turto ar jo dalies;“
12.	Projekto priedai	Projekto priedai	Prašome atnaujintas priedų versijas prie projekto pateikti Excel formatu, kad būtų galima objektyviai sulyginti su ankstesne Aprašo versija.	